

OSMANLI DEVLETİNDE DİVAN TEŞKİLATI

Divan-ı Hümayun: Osmanlı Devletinde **devlet işlerinin görüşüldüğü ve karara bağlandığı en önemli yönetim organıdır. Orhan Bey** zamanında kurulmuştur. Alanında **uzman kişilerden oluşan** divan teşkilatı padişaha devlet idaresinde yardımcı olurdu. Ancak **son kararı padişah verirdi.** Bu durum, divanın **danışma meclisi özelliği taşıdığını** gösterir. Ayrıca çözülemeyen şeri ve hukuki davaların karara bağlandığı **en yüksek mahkeme ve idari makamıdır.**

Sadrazam (Veziriazam): **Padişahın vekili ve yardımcısıdır.**

- Padişahın mührünü taşırdı. Padişah sefere katılmadığı zaman **orduya komuta ederdi.**
- Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nden itibaren divan toplantılarına başkanlık etmeye başladı.
- **Seyfiye** sınıfına mensuptur.

Kazasker: **Eğitim ve adalet** işlerinden sorumludur.

- Divan toplantılarında **büyük davalara bakar, kadıların ve müderrislerin atamalarını yaparlardı.**
- Anadolu ve Rumeli kazaskeri olarak adlandırıldılar.
- **İlmiye** sınıfına mensuptur.

Nişancı: **Resmi yazışmaları yapan görevlidir.**

- Divan toplantılarında alınan **kararlara ve diğer belgelere padişahın imzası demek olan tuğrayı çekmekle** görevlidir.
- Fethedilen yeni toprakların gelirlerine göre devlet görevlilerine dağıtımını yapardı.
- **Kalemiye** sınıfına mensuptur.

Vezirler: Sadrazamdan sonraki en yetkili kişilerdir.

- Daha çok **askerî ve siyasi işlerden sorumludurlar.** Devlet idaresinde veziriazama yardım ederlerdi.
- Osmanlı Devleti büyüdükçe sayıları arttı. **Seyfiye** sınıfına mensupturlar.

Defterdar: **Bütçenin hazırlanması ve devletin diğer mali işlerinden** sorumludurlar.

- **Devletin gelir ve giderlerinin hesaplanması** işlerinden sorumludur.
- Anadolu ve Rumeli defterdarı olmak üzere ikiye ayrılırdı.
- **Kalemiye** sınıfına mensuptur.

Reisülküttap: Devletin ilk dönemlerinde nişancıya bağlı olarak çalışan kâtiplerden biriydi.

- Devletin **dış işlerinden sorumlu** oldu. Padişah fermanlarına uygun olarak emirleri yazmak, **yabancı devletlerden gelen mektupları tercüme etmek ve bunlara cevap vermek** görevleriydi.
- **Kalemiye** sınıfına mensuptur.

Şeyhülislam: Divan toplantılarında **alınan kararların İslam dinine uygun olup olmadığına** karar vermiştir.

- **İlmiye** sınıfına mensuptur.
- Şeyhülislamın verdiği kararlara **"fetva"** denilmektedir.

Kaptan-ı Derya: Osmanlı Devleti'nde **donanma komutanıdır.**

- Kanuni zamanında divanın asıl üyesi olmuştur. Deniz seferinde olmadığı zamanlarda divan toplantılarına katılırdı.
- **Seyfiye** sınıfına mensuptur.

Bilgi: Divan toplantıları sabah namazından sonra başlar ve öğleye kadar devam ederdi.

- **Divanda tecrübeli ve alanında uzman devlet adamları görev yapardı.**

SEYFİYE: Yönetim-Askeriye

Yönetimde ve askeriyede yer alan kesimdir. **Tımarlı sipahiler, kapıkulu askerleri ve deniz askerleri** seyfiye üyelerinden bazılarıdır.

İLMİYE: Din, Adalet ve Eğitim-Öğretim

Medreselerde eğitim almış âlimler sınıfıdır. **Şeyhülislâm, kadı ve medrese öğrencileri** ilmiye üyelerinden bazılarıdır.

KALEMİYE: Bürokrasi

Devlet dairesinde çalışan **memurların genel adıdır.** Tarihçiler ve Osmanlı idaresine dair eser yazarlar, kalemiye üyelerinden bazılarıdır.